

Comm-Unity

The Power of Togetherness in the Teshuva Process

Timely Torah, Aseres Yemei Teshuva

This shiur is kindly sponsored by:
Ricky and David Adier in loving memory of Ricky's father
HaRav Me'ir ben Elkana Ha'Levi ע"ה

Asking forgiveness from each other

1. Mishna, Yoma 8:9

האומר, אֲחַטָּא וְאָשׁוּב, אֲחַטָּא וְאָשׁוּב, אֵין מְסַפִּיקוֹן בְּיָדוֹ לְעִשׂוֹת תְּשׁוּבָה. אֲחַטָּא וְיּוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, אֵין יּוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שֶׁבֵין אָדָם לְמָקוֹם, יּוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שֶׁבֵין אָדָם לְחֵבֵרוֹ, אֵין יּוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שֶׁיִּרְצֶה אֶת חֵבֵרוֹ. אֵת זֶה דָּרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי עֲזַרְיָה, מִכָּל חַטָּאוֹתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ (וּיְקָרָא טָהוֹר), עֲבֵרוֹת שֶׁבֵין אָדָם לְמָקוֹם, יּוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שֶׁבֵין אָדָם לְחֵבֵרוֹ, אֵין יּוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שֶׁיִּרְצֶה אֶת חֵבֵרוֹ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי מִי אַתֶּם מִטְהָרִין, וּמִי מִטְהָר אֶתְכֶם, אֲבִיכֶם שֶׁבְשָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחֻזְקָא לֵוִי), וְזִרְקִיתִי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטְהַרְתֶּם. וְאָמַר (יִרְמִיָּה יז), מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְיָ, מִה מִקְוֵה מִטְהָר אֶת הַטְּמָאִים, אִף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִטְהָר אֶת יִשְׂרָאֵל:

One who says: I shall sin and repent, sin and repent, they do not afford him the opportunity to repent. [If one says]: I shall sin and Yom HaKippurim will atone for me, Yom HaKippurim does not effect atonement. For transgressions between man and God Yom HaKippurim effects atonement, but for transgressions between man and his fellow Yom HaKippurim does not effect atonement, until he has pacified his fellow. This was expounded by Rabbi Elazar b. Azariah: “From all your sins before the Lord you shall be clean” ([Leviticus 16:30](#)) for transgressions between man and God Yom HaKippurim effects atonement, but for transgressions between man and his fellow Yom HaKippurim does not effect atonement, until he has pacified his fellow.. Rabbi Akiva said: Happy are you, Israel! Who is it before whom you become pure? And who is it that purifies you? Your Father who is in heaven, as it is said: “And I will sprinkle clean water upon you and you shall be clean” ([Ezekiel 36:25](#)). And it further says: “O hope (mikveh) of Israel, O Lord” (Jeremiah 17:1--just as a mikveh purifies the unclean, so too does he Holy One, blessed be He, purify Israel.

ומעתה נבין את גודל ערך אהבת הישיבה. כאו"א ממנו ראוי שנאהוב את ישיבתנו בכל לבבנו ולהשתדל בכל עוז ממש שתתעלה ותשתלם ע"י מעשי ידינו, ע"י הנהגתנו, ע"י למודינו בהלכה ובמוסר וע"י עומק לבביות תפילותינו. אם ככה נעשה כולנו לא הישיבה לבד תתעלה אלא כולנו כאו"א נתעלה למעלה מאד מאד, כי עשינו את עצמנו למוכרחים, בחרנו שנהי' מוכרחים, לכל דבר טוב ומועיל.

הבה נבנה את האלול על יסוד הזה, ויביא כל א' מאתנו ליום הדין הבע"ל את זכותו לפני השי"ת אשר זכות בנין חיזוק כל הישיבה כלולה בה ובוה נזכה בדין בעזהשי"ת.

זהו ביאור מה שאמר אדוני זקני הגרי"ס זצ"ל כי עצה גדולה לרה"ש היא להתכלל בתוך הכלל שיהי' הכלל צריך לו, ויזכה בזכות הכלל.

Kol Nidrei: Davening with the Avaryanim

4. Shmos 30:34

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח־לְךָ סָמִים נָטָף וְשִׁחֲלֵת וְחִלְבֵּנָה סָמִים וּלְבָנָה זָכָה בְּדָבָר יְהוָה:

And the LORD said to Moses: Take the herbs stacte, onycha, and galbanum—these herbs together with pure frankincense; let there be an equal part of each.

5. Rabbeinu Bechayei, ad loc.

The incense called חלבנה is foul-smelling ([Keritut 6](#)); nonetheless the Torah saw fit to include it in the list of spices for the incense. It suggests the lesson that on a fast-day, a day of supplication we must not congregate in prayer without also including people whose conduct stamped them as sinners. Our sages (in Keritut) have taught us that any congregation which does not include sinners is not really called a congregation. The meaning of this strange statement is that G'd's "reputation" is enhanced at a time when sinners join the righteous in prayer indicating that they are becoming penitents. This also reflects positively on the righteous assembled in prayer. If there were no potential penitents in that congregation the "righteous" would share the fate of the sinners as they share responsibility for the conduct of all the Jews, not just for themselves. Every Jew has a responsibility to help the sinners return to the fold. This is the reason that the willow branch, a plant without fruit or pleasant fragrance, must make up one of the four species of plants over which we recite a benediction on Sukkot. The willow branch symbolises the Jew who neither observes the commandments regulating life between people (good deeds) nor the commandments regulating our relationship vis-a-vis G'd (performance of religious ritual) and His requirements of us directly.

וחלבנה ריחה רע ואעפ"כ הכניסה הכתוב בכלל הבשמים החשובים ובא לרמוז שאין לנו להקל ברשעים פושעי ישראל שלא יהיו בכלל תעניותינו ותפלתנו וכמו שאמרו רז"ל כל אגודה שאין בה ממושעי ישראל אינה אגודה, ובאור זה כי שם שמים מתעלה ומתקדש בשעה שהרשעים חוזרים בתשובה ונמנין בכלל הצדיקים שאם לא כן הצדיקים נתפשים עליהם מפני הערבות שהרי כל ישראל ערבים זה לזה. ומטעם זה נצטוונו במצות לולב ליקח ד' מינים באגודה אחת ולתת ערבה שאין לה טעם וריח רמז לרשעי ישראל שאין להם תורה ומצות בכלל האתרוג שיש בו טעם וריח ובכלל הלולב שיש בו אוכל וההדס שיש בו ריח ואנו מרצים להקב"ה בכלם כאחד.

Havdalah Motzei Yom Kippur

6. Sefer Imrei Yitzchak, Siman 12

סימן יב

בחיוב ברכת האש במוצאי יום כיפור

אחריו, לפי"ז נמצא דבברכת האור במוצאי יום"פ, לכו"ע יכול להוציא אחרים אף שכבר בירך, שרק משום שא"צ לחזר אחריו ס"ל לשו"ע הרב שאינו יכול להוציא אחרים, וא"כ ביוה"כ שמחזרין אחריו דינו ככל ברכת המצות שיש בהם ערבות, אלא שיל"ע אי יש מי שחולק ע"ז להדיא שהובא בשם י"א, אך הרבה פעמים מביא המחבר בשם י"א אף שליכא חולק ע"ז להדיא.

במוצאי יוה"כ גם נשים חייבות
ב. הנה בבאה"ל סוס"י רצ"ו כתב דאף למ"ד דנשים חייבות בהבדלה, מ"מ מברכת האור ודאי פטורות לכו"ע

ביום כיפור יש ערבות לכו"ע
א. שו"ע סי' רצ"ח ס"א, מברך על הנר בורא מאורי האש אם יש לו וא"צ לחזור אחריו, וה"מ במוצאי שבת אבל במוצאי יוה"כ י"א שמחזר אחריו, הנה בשו"ע הרב סי' רצ"ו ס"ט, הביא פלוגתא אי איכא ערבות בברכת האור, די"א שאם יצא כבר אינו יכול להוציא אחרים, משום שא"צ לחזר אחריו ואינו חובה גמורה, ומסיק שם דיש לחוש לדעה זו שלא ליכנס לספק ברכה לבטלה עיי"ש, אולם במשנ"ב סי' רח"צ ס"ק ל"ו כתב דשפיר יכול להוציא אף שיצא כבר עיי"ש.

אולם למה דאיתא בשו"ע הנ"ל דבמוצאי יום"פ צריכין לחזר

Not Standing Out

7. Sefer Imrei Shefer, page 243

יום הדין

הג"ר אלחנן וסרמן נמנע מלקבל עלי' לתורה בימי הדין מטעם דבתוך עמי אנכי יושבת. ואע"פ שכתבו הפוסקים לקנות בדמים עלי' לתורה יתכן דכשקונים עליות אין זה בולט כ"כ, כמו שנותנים עלי' לתורה לראש ישיבה בגלל חשיבותו. ואדרבה כזה שקונים עליות הרי זה נותן מעות לציבור, ויש לו זכויות הציבור. מרן הגר"מ פיינשטיין זצ"ל היה אומר, שהגאון ראש ישיבת מיר רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל נתג שלא לקבל עליה לתורה בר"ה כדי שלא יתבלט מתוך הציבור, ורצה להתנהג בר"ה כמדה של בתוך עמי אנכי יושבת.

הגר"ח פיינשטיין שליט"א

The Logic

Not Standing Out

II Melachim 4:13

וַיֹּאמֶר לוֹ אֶמְרָנָא אֵלֶיהָ הֲנִיחָה חֲרָדָתָא | אֵלֵינוּ אֶת־כָּל־הַחֲרָדָה הַזֹּאת מָה לַעֲשׂוֹת לָךְ הַיֵּשׁ לְדַבֵּר לָךְ
אֶל־הַמֶּלֶךְ אֹו אֶל־שָׂר הַצָּבָא וְתֹאמְרִי בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנִכִי יוֹשֶׁבֶת:

He said to him, "Tell her, 'You have gone to all this trouble for us. What can we do for you? Can we speak in your behalf to the king or to the army commander?'" She replied, "I live among my own people."

8.Zohar Chadash, Midrash Rut 86

רבי יהושע אָמַר, מָה כְּתִיב בְּשׁוֹנְמִית. (מלכים ב' ד':י"ג) וְתֹאמְרִי בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנִכִי יוֹשֶׁבֶת. מִכָּאן,
שְׂפָרִיךְ לְהַכְנִיס רֹאשׁוֹ לְתוֹךְ רַבִּים, וְלֹא יִהְיֶה נֶרְשָׁם לְבַד.

9.Sefer Hamoadim Be'Agada, page 60

ועומק הדבר הוא - שהמודד אם האדם נידון כיחיד או כציבור אינו נמדד בהחלטתו אלא במצבו - דהרי "לתאוה יבקש נפרד" (משלי יח, א) ועי' ברבינו יונה (שע"ת ש"א אות לא) דהיינו אדם שכל מהותו היא רק לעצמו - ודאי שנחשב הוא ליחיד גם אם הוא נמצא בתוך ציבור וכמ"ש חז"ל שיורדי הים באוניות נחשבים כיחידים ור"ה יז) וראיתי מבארים משום שכל אחד דואג לעצמו מחשש הסכנה - ורק אדם שמבטל את עצמיותו ואנוכיותו יכול להכלל בגדר רבים - וזהו שאמרה השונמית - "בתוך עמי ענכי יושבת" - שהיא מעידה על עצמה שהיא כ"כ שבורה שביטלה מעצמה את כל יחודה כפרט והיא חלק מן הציבור - ואז הדין כלפיה יהיה דינא רפיא - וכ"ז שאדם איננו שבור וכנוע אף המלצת אלישע הנביא למלכו של עולם בר"ה - לא תועיל לו מאומה.

10. Sefer Ikvei Parshas Hashavua, page 367

מסופר על רבי ישראל סלנטער זצ"ל: פעם בליל יום הכיפורים, כשהתאסף כל הקהל לתפילת כל נדרי, הרגישו שר' ישראל טרם בא. אחרי שחיכו לו זמן מה וראו שהשעה מאוחרת והזמן עובר, קראו כל נדרי בלעדיו. חיכו לו למעריב ולא בא... כשעמדו כבר בסוף התפילה, הופיע פתאום ר' ישראל כשמעילו מקומט זקנו פרוע ושערות ראשו מלאות נוצות, התעטף בטליתו ועמד להתפלל. אחרי אשר גמר את תפילתו, סיפר בתמימות למקורביו, שבדרכו לבית הכנסת שמע בבית אחד בכי של תינוק. בהיכנסו לבית מצא תינוק בן חדשים אחדים שוכב לבד בעריסתו ומתייפח בבכי, ועל ידו בקבוקית חלב. נראה שאמו, ברצותה ללכת לבית הכנסת לשמוע כל נדרי, עזבה את התינוק תחת השגחת אחותו הפעוטה, ילדה בת שש, והכינה בשבילו את החלב. בינתיים נדמה הילדה ולא שמעה כלום... (תנועת המוסר חלק א פרק לב עמ' 342).

רגילים להביא את הסיפור המפורסם הזה להראות את מידותיו המיוחדות של רבי ישראל סלנטער, וכל זה חשוב מאוד. אפשר ללמוד מהסיפור הזה את החלק של כל אחד ואחד, גם התינוק הוא חלק מעם ישראל, והוא צריך את שלו.

Shared Responsibility

11. Talmud Bavli, Yoma 86b

תניא היה ר"מ אומר גדולה תשובה שבשביל יחיד שעשה תשובה מוחלין לכל העולם כולו שנא' ארפא משובתם אוהבם נדבה כי שב אפי ממנו מהם לא נאמר אלא ממנו

It was taught in a *baraita* that **Rabbi Meir would say: Great is repentance because the entire world is forgiven on account of one individual who repents, as it is stated: “I will heal their backsliding, I will love them freely; for My anger has turned away from him” (Hosea 14:5).**

It does not say: From them, i.e., from the sinners, **but “from him,”** i.e., from that individual. Because he repented, everyone will be healed.

12. Sfas Emes, ad loc.

שם בגמ' בשביל יחיד שעשה תשובה מוחלין לכל העולם, נראה לפרש מחילה כל דהו מיהת אע"ג דכל אי גידון לפי חטאו מ"מ קלת מחילה יש לכל העולם, ובע"מ מאמר חקו"ד (פי' י"ד) פי' דחלק הערבות קאמר, ואם כוונתו שאין הלבנור נענשין על ערבות שהי' עליהם מזה החוטא כשעשה תשובה זה מילתא דפשיטא כיון שהלואה משלם מה חיוב נשאר על הערב, רק נראה כוונתו דכיון דזה הבעל תשובה הוא ערב על הליבנור וחלק ערבות שלו נמחל ממילא הוקל חטא הליבנור, ואפשר נמי דהגמ' מייירי צימוד בדורו דרב גוברי' כדמיינו בסוכה (מ"ה): בר"ש שהי' יכול לפטור כל העולם שכשז על ערבות שלו מסלק כל חטא הליבנור:

Like Angels

Bi'ur HaGra, Shulchan Aruch OC

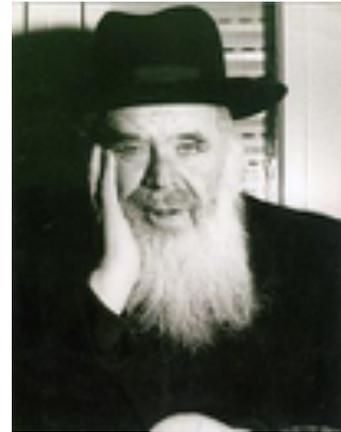
ויבא עמלק פ"א [פרקי רבי אליעזר שם [פרק מד]: [יא] [סעיף ה] יש בו'. במדרש [ג] הנ"ל [סימן תרו"ס"ק יא] מה מלאכי השרת אין להן קפיצין אף ישראל עומדין בו'. ובפרקי רבי אליעזר [פרק מן] ראה ס"מ שלא מצא חטא בישראל ביום הכיפורים, ואמר, רבון העולמים יש לך עם אחד כמלאכי השרת, מה מלאכי השרת יחיפי רגל אף ישראל יחיפי רגל ביום הכיפורים, מה מלאכי השרת אין להם קפיצים כך ישראל עומדים על רגליהם ביום הכיפורים, מה מלאכי השרת אין בהם אכילה ושתייה אף ישראל כן ביום הכיפורים. מה מלאכי השרת שימת שלום ביניהם אף ישראל ביום הכיפורים כן, מה מלאכי השרת נקיים מכל חטא אף ישראל כן ביום הכיפורים, רא"ש [יומא פ"ח] סימן כד: [יב] [סעיף ו הגה] ומי שאינו בו'. דטעם היתר השינה משום שלן שם

Sichos Mussar - The Web of Need

13.Sichos Mussar, Maamar, Erev Sukkos 5774

ובאופן אחר קצת אמרנו, עפי"מ שביארנו הקרא "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול" (דברים לב ד). הגם דמשפטי בני אדם ג"כ צריכים שיהיו בלי עול, כקושית הגרי"ב באור ישראל (כוכבי אור מאמר ג), ע"ש מה שכתב בזה. ואף שיפה כתב, אנחנו נאמר בדרך אחרת, וגם זה אמת, דבמשפטי בני אדם רק החוטא עצמו נשפט, ואם חייב הוא, לא משגיחים כלל באחרים אם יסבלו מחיובו. לא כן במשפטי ד', אם אחר יצטער מחיוב הנאשם, קרוב או ידיד וכדומה, והאחר אינו מחויב לסבול הצער הזה, גם הנאשם ניצול. וזהו תמים פעלו כי כל דרכיו משפט וגו', וככתוב (תהלים יט י): "משפטי ד' אמת צדקו יחדיו".

נמצא דשני דינים הם בחיוב תפילה, ראשית כפשוטו שהחיוב מדיני תפילה ועל זה אמרו בגמרא (ברכות יב ב): "כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואינו מבקש נקרא חוטא". והשני הוא שמחויב להצטער על חברו, שאפשר שצערו היה מציל את חברו, ואדם מחויב לעשות הכל להציל את זולתו.

R. Chaim Shmulevitz, 1902-1979, Rosh Yeshiva, Mirrer, Yerushalayim